

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภคจากสถาบันการเงินของข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ในภาคเหนือตอนบน โดยได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการศึกษาดังนี้

- 2.1 แนวคิดว่าด้วยรูปแบบของการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน
- 2.2 แนวคิดว่าด้วยหลักการให้เครดิต (Basis of Credit)
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิดว่าด้วยรูปแบบของการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ได้จัดรูปแบบของสินเชื่อมีหลายประเภท ซึ่งการศึกษาการแบ่งประเภทของสินเชื่อแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามระยะเวลา

1.1 สินเชื่อระยะสั้น คือ สินเชื่อที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี เช่น สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อการค้า เครื่องมือสินเชื่อประเภทนี้ เช่น ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bills) และตราสารพาณิชย์ (Commercial Papers) เป็นต้น

1.2 สินเชื่อระยะกลาง คือ สินเชื่อที่มีอายุระหว่าง 1-5 ปี เช่น การผ่อนส่งการซื้อสินค้าคงทน เป็นต้น

1.3 สินเชื่อระยะยาว คือ สินเชื่อที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยทั่วไปเป็นการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ใช้เงินจำนวนมาก หรือเป็นการบริโภคสินค้าคงทนที่มีมูลค่าสูงมากเช่น บ้าน และที่ดิน เป็นต้น

2. การแบ่งประเภทของสินเชื่อตามวัตถุประสงค์

2.1 สินเชื่อเพื่อการบริโภค หมายถึง สินเชื่อที่ให้กับบุคคล เพื่อประโยชน์ในการนำมาบริโภค สินเชื่อประเภทนี้อาจเกิดขึ้นในหลายรูปแบบเช่น การเปิดบัญชีไว้กับร้านอาหาร เมื่อถึงสิ้นเดือนจึงชำระครั้งเดียว การผ่อนส่งจากการซื้อสินค้าคงทน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ รถยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้สินเชื่อจากบัตรเครดิตก็เป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคเช่นกัน

2.2 สินเชื่อเพื่อการลงทุน อาจเป็นสินเชื่อเพื่อการจัดหาปัจจัยการผลิตหรือสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินการผลิตไม่ว่าจะเป็นในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ สินเชื่อประเภทนี้มักเป็นสินเชื่อระยะยาวอาจอยู่ในรูปของการออกหุ้นกู้ หรือสินเชื่อจากสถาบันการเงิน

2.3 สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์หรือสินเชื่อการค้า โดยทั่วไปเป็นสินเชื่อเพื่อการซื้อขายสินค้าประเภทวัตถุดิบ หรือการซื้อสินค้ามาจำหน่ายต่อ เป็นการรับสินค้ามาก่อน แล้วค่อยชำระค่าสินค้าภายหลัง โดยทั่วไปจะเป็นสินเชื่อระยะสั้น เช่น 30-60 วัน เป็นสินเชื่อที่ช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้แก่การทำธุรกิจ ทั้งนี้รวมไปถึงการออก Letter of Credit เพื่อใช้เป็นเครื่องป้องกันความเสี่ยงในการชำระค่าสินค้าจากการซื้อขายระหว่างประเทศด้วย

3. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ขอรับสินเชื่อ

3.1 สินเชื่อสำหรับบุคคล มักเป็นสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น สินเชื่อบัตรเครดิต เป็นต้น

3.2 สินเชื่อสำหรับธุรกิจ เป็นสินเชื่อสำหรับกิจการห้างร้านไม่ว่าจะนำไปใช้เพื่อลงทุนเพื่อการผลิตหรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน

3.3 สินเชื่อสำหรับรัฐบาล ในยามที่รัฐบาลมีรายได้ไม่เพียงพอแก่รายจ่ายหน่วยงานภาครัฐจึงมีความจำเป็นต้องกู้เงินซึ่งอาจอยู่ในรูปของตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ และพันธบัตรรัฐบาลรูปแบบต่าง ๆ เช่น พันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ และพันธบัตรออมทรัพย์ เป็นต้น

4. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามผู้ให้สินเชื่อ

4.1 บุคคลเป็นผู้ให้ เช่น การให้กู้ยืมในหมู่คนรู้จัก ญาติพี่น้อง หรือการปล่อยกู้นอกระบบ เป็นต้น

4.2 สถาบันการเงินเป็นผู้ให้ ซึ่งสถาบันการเงินก็มีหลายประเภทและอาจตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เงื่อนไขและประเภทของวัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่ออาจแตกต่างกันไป เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามและสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

4.3 หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ให้ เช่น มูลนิธิ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หน่วยงานการกุศล และกองทุนต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

5. การแบ่งประเภทสินเชื่อตามหลักประกัน

5.1 สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน สินเชื่อประเภทนี้อาศัยความน่าเชื่อถือ เทียบตรง และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้เป็นเครื่องพิจารณาการให้สินเชื่อ สินเชื่อประเภทนี้จึงมีความเสี่ยงสูงเพราะไม่มีหลักประกันให้แก่ผู้ให้กู้ในกรณีที่เกิดการผิดสัญญาขึ้น

5.2 สินเชื่อที่มีหลักประกัน สินเชื่อประเภทนี้มีความเสี่ยงต่ำกว่าเนื่องจากผู้กู้มีหลักประกันแก่ผู้ให้กู้เพื่อชดเชยความเสียหายหากเกิดการผิดสัญญาขึ้น หลักประกันดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของอสังหาริมทรัพย์ เช่น การจำนองที่ดิน สังกาหาริมทรัพย์ เช่น พันธบัตร ทองคำ หรืออยู่ในรูปของการค้ำประกันจากบุคคลหรือสถาบันการเงิน

2.2 แนวคิดว่าด้วยหลักการให้เครดิต (Basis of Credit)

วเรศ อุปปาดิก (2541) ได้ให้ความหมายของการให้กู้หรือการให้เครดิตไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงในตัวของมันเอง เพราะลูกหนี้อาจจะไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่จะชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ผู้ที่ให้เครดิตอาจจะต้องสูญเสียเงินทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่พึงจะได้รับ ดังนั้นการเสี่ยงจำเป็นต้องทำการเสี่ยงอย่างรอบคอบ รวมทั้งต้องให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด การพิจารณาให้เครดิตจึงต้องมีความเชื่อมั่นในตัวลูกหนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ตัดสินใจในการให้เครดิตแก่ลูกหนี้ตามหลัก 5 Cs ดังนี้

ก) อุปนิสัย (Character) เป็นอุปนิสัยของลูกหนี้ที่เป็นมาตรฐานในการพิจารณาให้เครดิตแก่ลูกหนี้ สำหรับตัวบุคคลสามารถศึกษาได้จากพฤติกรรมส่วนตัว รูปแบบของการดำรงชีวิต สังคมและธุรกิจที่เข้าไปเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงความเต็มใจในการชำระหนี้ในอดีตที่ผ่านมาด้วย ทั้งนี้แม้ลูกหนี้จะมีสินทรัพย์พอเพียงที่จะชำระหนี้ได้ก็ตาม แต่หากไม่ยอมชำระหนี้ผู้ที่เป็นเจ้าหนี้ก็ไม่อยากให้เครดิตด้วยเช่นกัน

ข) ความสามารถ (Capacity) ความสามารถหากเป็นตัวบุคคลจะขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ประสบการณ์ในชีวิตการทำงาน ความสามารถในการบริหารและมีการตัดสินใจที่ดี ส่วนธุรกิจก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำกำไรในอดีต และความสามารถที่จะทำรายได้ให้สูงขึ้นในอนาคต

ค) เงินทุน (Capital) เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดอันดับความสามารถในการชำระหนี้สินของลูกหนี้ได้เป็นอย่างดี การที่จะให้ธุรกิจกู้ยืม การตรวจสอบฐานะทางการเงินด้วยการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน (Financial Statement) จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่จะดูว่าทรัพย์สินทั้งหมดมีอยู่เท่าใดและหลังจากหักหนี้สินออกไปแล้วจะเหลือเงินสุทธิ (Net worth) เป็นจำนวนเท่าใด ทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองมีความเสี่ยงและสภาพคล่อง (Liquidity) มากน้อยเพียงใด

ตามปกติธุรกิจที่มีเงินมากย่อมมีความมั่นคงมากกว่า และสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยย่อมมีสภาพคล่องสูง ย่อมมีโอกาสได้รับเครดิตดีกว่าธุรกิจที่มีเงินทุนสุทธิต่ำ สินทรัพย์ในครอบครองมีความเสี่ยงสูงและสภาพคล่องต่ำ

ง) หลักประกัน (Collateral) การให้สินเชื่อในปัจจุบันสิ่งที่ขาดไม่ได้คือหลักประกันในการชำระหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้เครดิตซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก ทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันนี้ ได้แก่ โรงงาน เครื่องจักร ที่ดิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้นสามัญของธุรกิจที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามที่สัญญาไว้ ก็อาจจะมีการนำเอาหลักทรัพย์นั้น ๆ มาขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ การค้ำประกันนี้อาจจะค้ำประกันด้วยบุคคลหรือนิติบุคคลก็ได้ บุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเข้ามาค้ำประกันต้องมีฐานะทางการเงินดี เป็นที่ยอมรับของสังคมและต้องเป็นที่ยอมรับของเจ้าหนี้ เพราะหากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้ตามกฎหมาย

จ) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง (Conditions) การให้เครดิตนั้นมีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใดอาจจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจการเมืองได้ ในกรณีที่เศรษฐกิจขบเซาการให้สินเชื่ออาจจะมีความเสี่ยงสูงเพราะธุรกิจอาจจะเลิกล้มกิจการ หรือในกรณีที่ประเทศไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองก็อาจจะเป็นปัจจัยที่ทำให้การให้เครดิตมีความเสี่ยงสูง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิชาติ วรพัฒน์ (2540) ศึกษาปัญหาการใช้สินเชื่อบุคคลข้าราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรณีศึกษาคณะแพทยศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการสาย ก ข้าราชการสาย ข (ผู้ช่วยพยาบาลและผู้ช่วยวิชาการ) ข้าราชการสาย ข (แพทย์และพยาบาล) และข้าราชการสาย ค จำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่าปัจจัยในการเลือกให้สินเชื่อบุคคลส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากแหล่งเงินทุน โดยตรงและจากคนใกล้ชิด แต่กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งเงินทุน คือ อัตราดอกเบี้ยต่ำ เงื่อนไขไม่ซับซ้อน วงเงินกู้อนุมัติให้สูงกว่าที่อื่น การใช้สินเชื่อของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้ในวงเงินไม่เกิน 800,000 บาท ยกเว้นข้าราชการสาย ก ใช้วงเงินมากกว่า 1.5 ล้านบาท การรับภาระชำระหนี้สมาชิกในครอบครัวช่วยรับภาระคิดเป็นร้อยละ 50 ด้านการจัดสรรรายได้มาชำระหนี้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงร้อยละ 20-40 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สินเชื่อที่นิยมใช้มากที่สุดเป็นสินเชื่อเพื่อการลงทะเบียนมาเป็นสินเชื่ออเนกประสงค์และสินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภค การใช้สินเชื่อเฉพาะจะใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่วนสินเชื่ออเนกประสงค์ สินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภค และสินเชื่อเพื่อการศึกษ จะใช้แหล่งเงินทุนจากสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหลัก ส่วนปัญหาในการใช้สินเชื่อบุคคลที่พบมากทั้งในระหว่างการติดต่อกับแหล่งสินเชื่อ ปัญหาจากการใช้

สินเชื่อ และปัญหาด้านการให้บริการ พบว่าในระหว่างการติดต่อกับแหล่งเงินทุน ผู้กู้เป็นกังวลกับอัตราผ่อนชำระต่อรายได้ หลักประกันและหลักฐานที่ต้องใช้ โดยครั้งแรกที่ได้รับการปฏิเสธจากสถาบันการเงินส่วนใหญ่จะมีปัญหาในเรื่องการมีอายุมาก เป็นลูกค้ำใหม่ และมีรายได้ต่ำ พบมากในข้าราชการสาย ข (ผู้ช่วยพยาบาล ผู้ช่วยวิชาการ แพทย์และพยาบาล) และข้าราชการสาย ค ด้านปัญหาจากการใช้สินเชื่อปัญหาที่พบมาก คือ อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง การประเมินราคาหลักประกันต่ำ การอนุมัติล่าช้า และสถาบันการเงินให้วงเงินสินเชื่อน้อย ซึ่งสถาบันการเงินที่มีปัญหามากที่สุด คือ ธนาคารอาคารสงเคราะห์และธนาคารพาณิชย์ ส่วนปัญหาด้านการให้บริการยังพบน้อย ยกเว้นธนาคารอาคารสงเคราะห์ที่มีปัญหาเรื่องของทำเลที่ตั้งและคุณภาพในการให้บริการมากกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ

มารีนา ปลื้มปัญญา (2544) ทำการศึกษาความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่จากกลุ่มตัวอย่าง 977 คน พบว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสมรสแล้ว เป็นข้าราชการระดับ 7 มากที่สุด มีสมาชิกครอบครัวเฉลี่ย 5 คน และข้าราชการครูร้อยละ 25 มีภาระต้องส่งเงินเลี้ยงดู บิดา-มารดาของตนเองหรือของคู่สมรส รวมทั้งญาติพี่น้องที่พึ่งพาตนเองไม่ได้และไม่ได้อยู่รวมกัน และข้าราชการครูเกินกว่าร้อยละ 50 ระบุว่า มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ ขณะที่รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากเงินเดือน มีเพียงร้อยละ 30.45 ที่มีรายได้เสริมจากการค้าขายพืชผลทางการเกษตร การสอนพิเศษ และกิจการหอพัก ส่วนสินทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์นั้นข้าราชการครูมีอสังหาริมทรัพย์มูลค่าเฉลี่ยประมาณ 6 แสนบาท ซึ่งได้มาจากการกู้ยืมเงินเช่าซื้อ ในแง่ของการกู้ยืมและภาระหนี้สินพบว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 88.64 ในจำนวนนี้เป็นกรู้เงินประเภทสามัญมากที่สุด ซึ่งผู้ที่ใช้บริการเงินกู้ยืมแล้วร้อยละ 58.27 มีความจำเป็นต้องการวงเงินกู้เพิ่มในวงเงินระหว่าง 300,000 – 500,000 บาท โดยระบุว่าต้องการนำเงินไปใช้หนี้ที่อื่นมากที่สุด รองลงมาคือสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนสภาพของการเป็นหนี้พบว่าข้าราชการครูมีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหลายแห่ง ทั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ธนาคารพาณิชย์และเอกชน โดยระบุว่าสาเหตุของการเป็นหนี้เกิดจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ภาระการศึกษาของบุตรหลาน มีวงเงินที่เป็นหนี้เฉลี่ยระหว่าง 50,000-350,000 บาท ทั้งนี้พบว่าครุมีการออมน้อยมากและการเป็นหนี้ก็จะเพิ่มขึ้นตามอายุ ระดับตำแหน่งและรายได้ โดยพบว่าครุอายุระหว่าง 50-54 ปี มีตำแหน่งอยู่ในระดับ 7 ที่มีรายได้รวมต่อครอบครัวมากกว่าปีละ 500,000 บาท (รวมรายได้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาลงทุน) จะเป็นหนี้มากที่สุด

พรรณณี ศรีวานิชย์พุดิ (2546) ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 400 คน พบว่าพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อเพื่อผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่นิยมใช้บัตรสินเชื่ออิออน ประเภทสินเชื่อผ่อนชำระการใช้สินเชื่อเพื่อผู้บริโภคในการซื้อสินค้าและบริการในห้างสรรพสินค้าเป็นการซื้อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า รองลงมาเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระยะเวลาที่ใช้ในการผ่อนชำระประมาณ 1 ปี ในแต่ละเดือนจะมีการใช้บริการสินเชื่อเพื่อผู้บริโภค 1-5 ครั้ง วงเงินการผ่อนชำระตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท และความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการใช้บริการสินเชื่อเพื่อผู้บริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร (พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้บริการสินเชื่อเพื่อผู้บริโภคด้วยเช่นกัน)

รุ่งนภา รุ่งอนันต์ตระกูล (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ โดยออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 4 อาชีพ คือ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานธนาคาร และผู้ประกอบการส่วนตัว กลุ่มละ 80 ราย จำนวนทั้งสิ้น 323 ราย พบว่าผู้ที่กู้เงินเพื่อที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย กลุ่มอายุตั้งแต่ 36 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพสมรส และมีจำนวนผู้อุปการะ 2 คน กลุ่มอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมาที่สุดคือ อัตราดอกเบี้ย จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ และปัจจัยทางด้านหลักทรัพย์ค้ำประกันลำดับ โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ อัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป รองลงมาเป็นปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ธนาคารนำมาปฏิบัติเข้มงวดเกินไป และปัญหาเกี่ยวกับวงเงินกู้ที่ได้รับน้อยเกินไป

ทิพวรรณ ช่างนาวา (2547) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคลของสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้สินเชื่อบุคคลจากสถาบันที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จบการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,000-10,000 บาท ด้านพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการใช้สินเชื่อบุคคลเพื่อเพิ่มอำนาจในการใช้สอย โดยระบุว่าเพื่อไว้ใช้ซื้อสินค้าและบริการที่ต้องการและต้องการความคล่องตัวทางการเงิน เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้สินเชื่อบุคคลมากที่สุดได้แก่ตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และได้รับอิทธิพลบางส่วนมาจากการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด ส่วน โอกาสที่ใช้นั้นจะใช้เมื่อต้องการสินค้าแต่ไม่มีเงินสด มีการค้นหาข้อมูลจากแผ่นพับเพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของดอกเบี้ย

ทั้งนี้การตัดสินใจใช้สินเชื่อบุคคลจากสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์เกิดจากความสะดวกและบริการที่รวดเร็ว ดีกว่าธนาคารพาณิชย์

ศิริพร ศิริปัญญาวัฒน์ (2547) ศึกษาแนวโน้มหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยและสถานภาพการถือครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มที่เป็นเจ้าของบ้านโดยสมบูรณ์ พบว่ากลุ่มที่เป็นเจ้าของบ้านแต่มีหนี้ที่ต้องผ่อนชำระอยู่และกลุ่มที่เป็นผู้เช่า ครัวเรือนที่เป็นเจ้าของบ้านแต่มีหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยในกรณีทั้งประเทศจะมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นในช่วงอายุ 30-34 ปี และสูงสุดเมื่ออายุ 45-49 ปี ต่างกับครัวเรือนในกรุงเทพมหานครที่มีหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นรวดเร็วในช่วงอายุ 35-39 ปี โดยรายได้ของครัวเรือนเป็นตัวสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการทางการเงินและความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ รวมถึงโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งสินเชื่อได้ดีกว่า นอกจากนี้อาชีพและระดับการศึกษาก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงรายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่ตั้งของที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดสถานภาพการถือครองที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพฯ จะมีราคาสูงกว่าในเขตต่างจังหวัด เช่นเดียวกับที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลจะมีราคาสูงกว่านอกเขตเทศบาล ทำให้สัดส่วนของการเป็นเจ้าของบ้านในเขตกรุงเทพฯ และเขตเทศบาลอยู่ในระดับต่ำ และลักษณะของครัวเรือน/หัวหน้าครัวเรือน เช่น ครัวเรือนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นสัดส่วนของความเป็นเจ้าของบ้านก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนสถานภาพการสมรสของหัวหน้าครัวเรือนทำให้เข้าถึงแหล่งสินเชื่อได้ดีกว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นไปได้ที่จะมีบ้านเป็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือนที่เพิ่มมากขึ้น รายได้ของครัวเรือนสูงขึ้น ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัดและอยู่นอกเขตเทศบาล ครัวเรือนที่มีสินทรัพย์ประเภทยานยนต์มาก หัวหน้าครัวเรือนที่สมรสแล้ว และครัวเรือนที่อาศัยอยู่บ้านหลังเดิมมาเป็นเวลานาน แนวโน้มเพื่อที่อยู่อาศัยและสถานภาพการถือครองที่อยู่อาศัยของครัวเรือนไทยในอนาคตเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งวิถีในการดำเนินชีวิต ความต้องการในการถือครองทรัพย์สิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านมาตรการของรัฐเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการเงินอันเป็นผลมาจากจำนวนครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้กลไกการส่งผ่านทางการเงินเปลี่ยนแปลงไป โดยช่องทางดอกเบี้ย สินเชื่อผ่านหนี้ครัวเรือน และช่องทางทรัพย์สินที่จะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภคสถาบันการเงินของข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ในภาคเหนือตอนบน มีกรอบแนวคิดดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน

1. จำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิงในครอบครัวมีมาก
2. การที่ประเทศมีภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น
3. ความต้องการซื้อทรัพย์สินเพิ่มขึ้น
4. ข้าราชการประสบปัญหาด้านสุขภาพ
5. ข้าราชการถูกลดเงินเดือน/ลาออกจากงาน

การใช้บริการสินเชื่อ
จากสถาบันการเงินของ
ข้าราชการกรม
ประชาสัมพันธ์ใน
ภาคเหนือตอนบน

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงิน มีดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิงในครอบครัวมีมาก ส่งผลให้ข้าราชการต้องขอสินเชื่อเพื่อการบริโภคจากสถาบันการเงิน
- (2) การที่ประเทศมีภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ข้าราชการใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภค
- (3) ความต้องการซื้อทรัพย์สิน เช่น บ้าน ที่ดิน และรถยนต์ ข้าราชการที่ไม่มีสินทรัพย์ถาวรมีความต้องการที่จะครอบครองสินทรัพย์เหล่านี้ เนื่องจากไม่มีทรัพย์สินคิดตัวมาก่อนเข้ารับราชการหรือฐานะทางการเงินของครอบครัวก่อนการเข้ารับราชการก็มีผลทำให้ข้าราชการมีความจำเป็นต้องใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภค
- (4) ข้าราชการประสบปัญหาด้านสุขภาพ ทำให้ต้องใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภค
- (5) ข้าราชการถูกลดเงินเดือน/ลาออกจากงาน ทำให้ข้าราชการต้องใช้บริการสินเชื่อเพื่อการบริโภค